dosarul nr.2-1573/2025 /2-25109822-38-2-01072025-1/

H O T Ă R Â R E
în numele Legii

19 noiembrie 2025 municipiul Orhei

Judecătoria Orhei, Sediul Central
în componența:
Președintele ședinței, judecător Cristina TROIANOVSCHI
Grefier Zinaida LUCHIANOVA BARBU

cu participarea:
reprezentantului reclamantei Rotari Olesea, avocatul Boris Dariev, împuternicit în baza mandatului avocațial seria MA, nr. 2346847 din data de 30 iulie 2025,
pârâtului Rotari Alexei, născut la *****, cod personal *****, domiciliat în r-nul *****,
reprezentantului pârâtului Rotari Alexei, avocatul Covaș Valeriu, împuternicit în baza mandatului avocațial seria MA, nr. 1769286 din data de 9 septembrie 2025,
în lipsa:
reclamantei Rotari Olesea, născută la *****, cod personal *****, domiciliată în r-nul *****,
reprezentantului intervenientului accesoriu Agenția Teritorială de Asistență socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei, care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa,

examinând în ședință publică, în limba română, cauza civilă la cererea de chemare în judecată a reclamantei Rotari Olesea împotriva pârâtului Rotari Alexei, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei, privind determinarea domiciliului copilului minor, modificarea cuantumului pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor de judecată,

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces.

La 01 august 2025, Rotari Olesea a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului Rotari Alexei, intervenient accesoriu Agenției Teritorială de Asistență socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei, privind determinarea domiciliului copilului minor, modificarea cuantumului pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că la 21 iulie 2000, a fost înregistrată căsătoria între Rotari Olesea și Rotari Alexei, la Primăria com. *****, cu nr. 06. De la căsătorie s-au născut copiii, Rotari Dumitru, născut la *****, *****, născut la ***** și *****, născută la *****. Deoarece pârâtul nu a acordat întreținere materială pentru copii, reclamanta a depus acțiune în instanța de judecată privind încasarea silită a pensiei de întreținere pentru copiii minori.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 03 august 2016 a fost încasat de la pârâtul Rotari Alexei în beneficiul lui Rotari Olesea pensia pentru întreținerea copiilor minori- Rotari Dumitru, născut la *****, *****, născut la ***** și *****, născut la ***** în sumă fixă în mărime a câte 900 lei lunar pentru fiecare copil în parte,

A susținut reclamanta că după emiterii hotărârii judecătorești menționate părțile au continuat să conviețuiască împreună.

A reiterat că de o săptămână, pârâtul Rotari Alexei, i-a alungat din casă, astfel reclamanta împreună cu copii, dintre care, Alexa fiind minoră, a fost nevoită să închirieze o gazdă în satul *****, ca dovadă s-a anexat contractul de închiriere din 25 iulie 2025.

A invocat că la moment, Rotari Dumitru, și *****, au atins deja vârsta majoratului, minoră rămânând doar Alexa.

A explicat că de la momentul emiterii hotărârii judecătorești din 03 august 2016 privind încasarea pensiei de întreținere și până la moment, fiica minoră Alexa a crescut și respectiv s-au majorat cheltuielile pentru întreținerea ei, iar banii încasați în mărime de 900 lei de la pârât pentru întreținerea fiicei minoră sunt insuficienți pentru a-i asigura o viață decentă, pe când pârâtul nu s-a interesat de cheltuielile și necesitățile suplimentare de care ar avea nevoie fiica minoră.

A susținut că suma încasată în mărime de 900 lei este insuficientă, pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere a copilului minor, inclusiv a cheltuielilor de alimentație.

Solicită reclamanta Rotari Olesea stabilirea domiciliului copilului minor, *****, la domiciliul mamei și de modificat cuantumul pensiei de întreținere a fiicei minore ***** stabilită prin hotărîrea Judecătoriei Orhei sediul central din 3 august 2016, de la 900 lei lunar în mărime de 3500 lei lunar, de la data depunerii acțiunii și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 24 septembrie 2025, pârâtul Rotari Alexei, a depus referință pe marginea cauzei, prin care a solicitat admiterea parțială a cererii de chemare în judecată, prin majorarea sumei pensiei de întreținere în mărime de 2 000 lei lunar.

A menționat că referitor la afirmațiile reclamantei precum că ar fi fost alungată din casă și locuiește la gazdă, situația nu corespunde realității. A invocat că gospodăria unde locuiau aparține mamei lui și dânsa hotărăște cine să locuiască în gospodărie. Ei au o altă gospodărie situată în sat. *****, dar acolo cu permisiunea reclamantei locuiesc persoane refugiate din Ucraina. Susține că nimeni nu a alungat-o și nu a obligat reclamanta să locuiască la gazdă cu copii.

A specificat că cu cererea de chemare în judecată este de acord parțial. Susține că suma pretinsă de reclamantă în mărime de de 3 500 lei cu titlu de pensie de întreținere este exagerată, pentru nivelul de trai din Republica Moldova. Mai invocă că reclamanta lucrează în Olanda unde salariul mediu brut pentru o oră este de 46,50 euro, ceia ce constituie 3875 euro lunar. Alte surse indică salarii peste 45000-50000 euro pe an.

A specificat că în Republica Moldova salariul mediu lunar preconizat pentru anul 2025 este de 16 100 lei, ceia ce ar constitui 826 euro lunar, respectiv este o diferență mare raportat la salariul din Olanda.

A menționat că pârâtul Rotari Alexei împreună cu fiul, Dumitru, lucrează în construcții iar fiul își asigură singur existența.

A specificat că reclamanta revine acasă de peste hotare odată în an și atunci le sugerează copiilor să nu discute cu el, iar după plecare mamei, copii sunt prietenoși. Dânsul este de acord să achite pensie pentru întreținerea copilului minor în mărime de 2 000 lei lunar. Nu este de acord să achite cheltuielile pentru asistența juridică și taxa de stat și de timbru, deoarece nu a primit nici o cerere de soluționarea litigiului pe cale amiabilă și problema dată putea fi soluționată înafara unui proces de judecată.

În ședința de judecată reprezentantul reclamantei Rotari Olesea, avocatul Boris Dariev, a susținut acțiunea înaintată și a solicitat admiterea acesteia în sensul formulat.

Pârâtul Rotari Alexei și reprezentantul său, avocatul Valeriu Covaș, în ședința de judecată au solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată. În susținerea poziției sale, au argumentat că nu poate fi stabilit domiciliul copilului minor cu mama, deoarece ultima nu se află în țară, pleacă periodic peste hotare la muncă, iar copilul locuiește cu bunica.

Reprezentantului intervenientului accesoriu Agenția Teritorială de Asistență socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei, în ședința de judecată nu s-a prezentat, a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa. Prin avizul depus la data de 19 noiembrie 2025, a lăsat la discreția instanței examinarea cauzei și a solicitat ca la pronunțarea hotărârii, instanța de judecată să țină cont, în exclusivitate, de interesul superior al copiilor. /f.d.42/

Aprecierea instanței.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, apreciind, probele administrate, instanța de judecată ajunge la concluzia, că cererea de chemare în judecată a reclamantei Rotari Olesea împotriva pârâtului Rotari Alexei, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei privind determinarea domiciliului copilului minor, modificarea cuantumului pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor de judecată, urmează a fi admisă parțial din următoarele considerente.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă prevede că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

În corespundere cu art. 130 alin. (1) din Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În fapt, conform certificatului de căsătoriei Rotari Alexei și Rotari Olesea au încheiat căsătoria la 21 iulie 2000. Din căsătorie, soții au trei copii - Rotari Dumitru, născut la *****, *****, născut la *****, care au atins majoratul și *****, născută la *****. /f.d.11/

Potrivit certificatului de naștere al copilului minor, *****, născută la *****, se constată că Rotari Alexei este înregistrat ca tatăl copilului și Rotari Olesea este înregistrată ca mama acesteia. /f.d. 14/

Conform hotărârii Judecătoriei Orhei, din 03 august 2026, a fost încasată de la Rotari Alexei în beneficiul lui Rotari Olesea, pensia pentru întreținerea copiilor minori Rotari Dumitru, născut la *****, *****, născut la ***** și *****, născută la *****, în mărime de 900 lei lunar pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului de către copil. Tot, prin hotărârea dată a fost respinsă pretenția înaintată de Rotari Olesea privind stabilirea domiciliului copiilor minori *****, născut la ***** și *****, născută la *****, cu mama, Rotari Olesea. /f.d.10/

Potrivit certificatului eliberat de Primăria comunei ***** nr. 146 din 30 iulie 2025, se confirmă că ***** locuiește împreună cu mama, Rotari Olesea, în satul *****. /f.d.15/

Conform contractului de închiriere datat din 25 iulie 2025, încheiat între Munteanu Adriana și Cegorescu Olga (mama reclamantei) s-a transmis în locațiune ultimei bunul imobil din str. *****, sat. *****. /f. d. 16/

Totodată, potrivit adeverinței nr. 176 din 21 august 2025, eliberată de Primăria comunei *****, reiese că până la închirierea imobilului, Rotari Olesea a locuit împreună cu copiii *****, Rotari Cristian, Rotari Dumitru și Cegorescu Olga, în casa ce i-a aparținut cet. Rotari Ludmila, din anul 2000-iulie 2025. /f.d.28/

Potrivit adeverinței eliberate de Primăria comunei ***** nr. 177 din 21 august 2025, părțile Rotari Olesea și Rotari Alexei dețin în proprietate o casă de locuit, în sat. *****, procurată în cadrul căsniciei. La moment, Rotari Olesea împreună cu copilul

minor ***** locuiește la gazdă, dar în gospodăria proprietate comună a soților, locuiesc persoane necunoscute pentru cet. Rotari Alexei, fără acordul acestuia. /f.d.26/

Din caracteristica eliberată de Primăria comunei ***** nr. 147 din 30 iulie 2025, reiese că Rotari Olesea se caracterizează pozitiv, este o mamă grijulie, locuiește împreună cu fiica minoră. Nu este angajată în câmpul muncii deoarece muncește peste hotarele țării. /f.d.13 /

Suplimentar, din caracteristica eliberată de Primăria comunei ***** nr. 178 din 21 august 2025, reiese că Rotari Alexei se caracterizează pozitiv, la moment locuiește în casa părintească, împreună cu mama, Rotari Ludmila. Nu consumă băuturi alcoolice sau substanțe narcotice, a muncit peste hotarele țării. /f.d.27/

Conform anchetei sociale de evaluare inițială din 31 iulie 2025, s-a constatat că Rotari Olesea locuiește împreună cu mama, Cegorescu Olga și fiica *****, în apartamentul cu două odăi la chirie. Condițiile de trai sunt bune, locuința este dotată cu mobilier și obiecte electrocasnice de strictă necesitate. Rotari Olesea periodic pleacă peste hotare pentru a întreține familia./f.d.17/

Iar, conform anchetei sociale de evaluare inițială din 18 noiembrie 2025, Rotari Alexei locuiește împreună cu mama Rotari Ludmila și fiul *****, familia locuiește în casă cu trei camere, condițiile de trai sunt bune, locuința este dotată cu cele necesare. /f.d.41/

Respectiv, prin prezenta acțiune, reclamanta, Rotari Olesea, solicită stabilirea domiciliului copilului minor, *****, cu mama și modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor *****, născută la *****, încasată din contul pârâtului, Rotari Alexei, stabilită prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 3 august 2016, de la 900,00 lei lunar la suma de 3500, 00 lei lunar.

Conform art. 38 alin. (2) lit. d) din Codul familiei, în cazul lipsei unui acord între soți sau dacă se va dovedi că acordul lezează drepturile și interesele copiilor minori sau ale unuia dintre soți, instanța judecătorească este obligată să stabilească cu cine dintre părinți vor locui copiii minori după divorț.

Conform art. 63 din Codul familiei, (1) În cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor.

(2) Dacă lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa de judecată, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în conformitate cu vârsta şi gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.)(3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei

rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, care va conţine, după caz, şi informaţia disponibilă privind actele de violenţă în această familie şi persoana agresorului familial. (5) În cazul indicat la alin.(4), părintele care locuieşte separat de copil are dreptul să petreacă timpul cu copilul la domiciliul său, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului, luându-se în consideraţie vârsta copilului, proximitatea domiciliului părintelui care locuieşte separat, frecventarea studiilor/participarea la activităţi extraşcolare, conform unui program stabilit de autoritatea tutelară teritorială..

Din avizul autorității tutelare teritoriale rezultă că aceasta solicită ca la pronunțarea hotărârii, instanța de judecată să țină cont, în exclusivitate, de interesul superior al copilului.

Art. 3 alin. (l) al Convenției privind drepturile copilului Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, stipulează expres că în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenției Internaționale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, iar implementarea lui – o obligație de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o.

Astfel, din materialul probator acumulat, instanța constată că Rotari Olesea locuiește împreună cu mama, Cegorescu Olga și fiica *****, în apartamentul pe care l-a luat în locațiune, mama reclamantei, Cegorescu Olga.

Din ansamblul probelor administrate rezultă că minora locuiește împreună cu mama sa, fiind integrată în mediul familial, social și educațional creat de aceasta. Copilul beneficiază de condiții corespunzătoare de trai, locuința fiind adecvată, iar mama demonstrează capacitatea de a-i asigura hrană, îngrijire, educație și supraveghere.

Astfel, instanța reiterează că copilul minor, *****, se află la vârsta de 12 ani, ceea ce impune o grijă sporită față de latura sa emoțională, iar legătura afectivă specială dintre copil și mamă este bine stabilită. Prin urmare, o separare de mamă la această etapă ar contravine intereselor superioare ale copilului. Totodată, stabilirea domiciliului copilului la mamă nu aduce nici o atingere drepturilor părintești ale tatălui, acesta păstrând posibilitatea deplină de a menține relații personale cu minora și de a participa la creșterea și educarea acesteia, în condițiile legii.

Prin urmare, coroborând dispozițiile legale incidente cu situația de fapt constatată, instanța reține că stabilirea domiciliului copilului minor împreună cu mama sa corespunde interesului superior al acestuia, asigurând stabilitatea mediului familial, continuitatea dezvoltării sale emoționale și protecția eficientă a drepturilor

sale fundamentale. În consecință, cererea de stabilire a domiciliului minorului cu mama urmează a fi admisă ca întemeiată.

Mai mult, o eventuală separare de mamă la această etapă, ar putea genera tensiuni emoționale și consecințe negative în planul dezvoltării psiho - afective a copilului, temei pentru care, instanța consideră cerința reclamantei privind stabilirea domiciliului copilului minor *****, cu mama, ca fiind întemeiată și care urmează a fi admisă.

De altfel, instanța de judecată remarcă că deși, pârâtul Rotari Alexei, a invocat că nu este de acord ca copilul să fie stabilit cu mama, deoarece ultima pleacă peste hotare la muncă, nu a depus o cerere reconvențională și, deși, a fost asistat de apărător în cadrul procesului, nu a solicitat stabilirea domiciliului copilului cu tata.

Corespunzător, pârâtul nu și-a asumat în mod efectiv, stabilirea domiciliului copilului minor, *****, la el. Or, dânsul și-a exprimat dezacordul față de solicitarea reclamantei privind stabilirea domiciliului minorului la mamă, invocând plecările periodice peste hotare, însă, pârâtul nu a depus o cerere reconvențională prin care să solicite stabilirea domiciliului copilului la tată.

Prin urmare, instanța reține că pârâtul nu doar că nu a solicitat stabilirea domiciliului minorei la tată, dar nici nu a demonstrat disponibilitatea reală de a prelua creșterea și îngrijirea zilnică a copilului. În aceste condiții, opoziția sa față de stabilirea domiciliului copilului la mamă nu poate prevala asupra interesului superior al copilului și nu poate înlătura soluția stabilirii domiciliului copilului ***** împreună cu mama, care și-a asumat îngrijirea și creșterea acesteia.

Instanța reține că prin hotărârea judecătorească din 03 august 2026, s-a respins pretenția privind stabilirea domiciliul copiilor minori *****, născut la ***** și *****, născută la *****, cu mama, fapt ce a generat lipsa unei clarificări cu cine urmează să domicilieze copiii și a creat o situație de incertitudine juridică și faptică în privința locuirii copiilor, lucru care este în contradicție cu principiul interesului superior al copilului. Or, copilul are dreptul la un mediu de viață stabil și previzibil, iar domiciliul reprezintă un element esențial pentru exercitarea celorlalte drepturi ale sale, inclusiv accesul la educație, servicii medicale și protecție socială.

Absența unei hotărâri privind determinarea domiciliului copiilor minori poate produce efecte negative asupra stabilității emoționale și sociale ale copilului, menținând un conflict permanent între părinți și nesiguranță cu privire la persoana care îl are efectiv în îngrijire. În aceste condiții, se impune cu prioritate stabilirea domiciliului copilului minor, măsură necesară atât pentru protecția intereselor sale fundamentale, cât și pentru clarificarea raporturilor juridice dintre părinți. Stabilirea domiciliului nu constituie doar o formalitate, ci o garanție a stabilității, continuității și bunei dezvoltări a copilului, motiv pentru care cererea privind determinarea domiciliului minorului apare ca întemeiată și prioritară.

În împrejurările stabilite, acționând în interesul major al copilului minor, luând în considerare vârsta copilului, precum și faptul că, Rotari Olesea dispune de toate

calitățile și condițiile necesare pentru a garanta copilului un mediu de trai decent, drepturilor și intereselor acestora, instanța de judecată va stabili domiciliul copilului minor *****, născută la *****, cod personal *****, cu mama, Rotari Olesea.

Totodată, instanța menționează că acest fapt nu îl lipsește pe pârâtul Rotari Alexei de a-și exercita în deplină măsură drepturile și obligațiile părintești, prevăzute de legislația în vigoare.

Cu referire la pretenția privind modificarea cuantumului pensiei de întreţinere a copilului minor.

În temeiul art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Conform art. 110 din Codul familiei, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părţi s-a schimbat, instanţa judecătorească, luînd în considerare şi alte circumstanţe importante ale părţilor, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreţinere sau să-l scutească pe debitorul întreţinerii de plata acesteia.

Conform art. 74 Codul Familiei, (1) Părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. (2) Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. (3) Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale.

Articolul 75 alin. (1), (2) din Codul familiei prevede că pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante.

Art. 76 alin. (1) din Codul familiei indică că în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75.

În acest context, instanța reține că modificarea cuantumului pensiei de întreținere stabilită de instanța judecătorească, poate avea loc doar în condițiile

prevăzute expres la art. 110 din Codul familiei potrivit căruia, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părți s-a schimbat, instanța judecătorească, luând în considerare și alte circumstanțe importante ale părților, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreținere sau să-l scutească pe debitorul întreținerii de plata acesteia. De dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere pot beneficia în egală măsură ambii părinți în dependență de starea materială și familială a acestora, dânșii fiind responsabili în mod solidar de dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului în unison cu principiile fundamentatele consfințite în legislația națională și cea internațională.

Articolul 18 alin. (1) al Convenţiei internaţionale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova la 20 septembrie 1990, statuează că statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rînd părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului, iar art. 27 alin. (2) al aceleiaşi Convenţii prevede că părinţilor şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rînd responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

Astfel, instanța conchide că întreținerea oferită de părinte trebuie să corespundă integral necesităților respective şi să asigure dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului la un nivel corespunzător şi suficient pentru a nu leza interesele copilului.

Instanța notează că prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 03 august 2016, s-a încasat de la Rotari Alexei în beneficiul lui Rotari Olesea, pensia pentru întreținerea copiilor minori, Rotari Dumitru, născut la *****, *****, născut la ***** și *****, născută la *****, în mărime de 900 lei lunar pentru fiecare copil, până la atingerea majoratului de către copil. /f. d. 10/

Potrivit datelor oficiale ale Biroului Naţional de Statistică, coșul minim de existență pentru un copil în vîrstă de 7-17 ani, în primul semestru al anului 2024, a constituit suma de 3077,60 lei. /f.d.30/

Instanța reține că de la pronunțarea hotărârii Judecătoriei Orhei din 03 august 2016, copiii, Rotari Dumitru și *****, au atins majoratul, iar ***** are vârsta de 12 ani.

În aceiași ordine de idei, instanța menționează că necesitățile unui copil de 12 ani prezumă, pe lîngă minimul de existență, cheltuieli legate de frecventarea școlii, cercurilor, cursurilor de dezvoltare, procurarea rechizitelor, cheltuieli necesare creşterii şi evoluării psiho-emoţionale echilibrate a copilului.

Respectiv, minimul de existență, conform datelor oficiale, nu prevede cheltuielile necesare pentru dezvoltarea copilului precum: procurarea cărților, frecventarea anumitor secții sportive sau de creație, procurarea rechizitelor, etc, însă

părinții sunt obligați să creeze copilului condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, atât fizică cât și psihologică, astfel încât întreținerea nu urmează a fi acordată doar la nivelul minimului de existență.

Așadar, ghidîndu-se de prevederile art. 110 din Codul familiei, instanța conchide că la caz, circumstanțele invocate de către reclamantă sunt suficiente pentru modificarea cuantumul pensiei de întreținere. Or, veniturile oficiale ale pârâtului nu sunt cunoscute, dar suma de 900 lei lunar pentru întreținerea unui copil minor în vârstă de 12 ani, raportat la realitățile economice actuale ale Republicii Moldova, este vădit insuficientă pentru asigurarea unui nivel adecvat de trai și respectiv afectează interesele superioare ale copilului.

Cu referire la cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor, instanța apreciază că pârâtul este aptă de muncă, iar având în vedere necesitățile ce le implică creșterea unui copil în vârstă de 12 ani, instanța apreciază că suma necesară pentru întreținerea lunară în mărime de 2 500 lei ar fi una echitabilă.

Deoarece reclamanta urmează să asigure existenţa sa şi a copilului minor, sarcină mai grea şi mai oneroasă în raport cu sarcina pârâtei, instanţa consideră că suma pensiei de întreţinere a copilului minor *****, ce urmează a fi adjudecată din contul pârâtului în mărime de 2 500 lei lunar, este o sumă necesară şi rezonabilă în raport cu întreţinerea acordată de celălalt părinte şi necesităţile copilului minor.

Or, cu alte cuvinte, instanța reiterează că pârâtul este apt de muncă și nu există alte impedimente pentru ca acesta să acopere, în egală măsură după cum și reclamanta cheltuielile necesare pentru educarea, îngrijirea și întreținerea copilului său, *****.

Instanța reține ca fiind rezonabil menținerea unui nivel de trai al copilului, care să corespundă necesităților acestuia, or, întreținerea oferită de părinte trebuie să corespundă intereselor și necesităților copilului, care să asigure dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a acestuia la un nivel corespunzător și suficient.

Așadar, un părinte este obligat să întreprindă, pe toate căile posibile, eforturi suplimentare de asigurare a copilului său cu cele necesare, mai ales cînd este la o etapă vulnerabilă, dar esențială a dezvoltării lui. Ținând cont de vârsta copilului de 12 ani, instanța apreciază că suma încasată de 900 lei lunar este vădit insuficientă pentru a asigura nivelul corespunzător de întreținere a copilului din partea unui părinte.

Așadar, un părinte este obligat să întreprindă, pe toate căile posibile, eforturi suplimentare de asigurare a copilului său cu cele necesare, mai ales cînd este la o etapă esențială a dezvoltării lui.

Astfel, instanța notează că Rotari Alexei, în calitate de părinte al copilului căruia îi datorează întreținere, are obligația pozitivă de a întreprinde toate măsurile dependente de ea în vederea asigurării unei întreţineri pentru acordarea unui trai decent, iar, suma de 900 lei pe care o achită, este sub minimul de existență a unui copil și indubitabil, insuficientă pentru realizarea acestei sarcini.

Pornind de la premisa că pârâtul Rotari Alexei este obligat în virtutea calităţii sale de părinte să asigure copilului său dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi

socială la un nivel respectiv, pentru a nu leza interesele copilului minor, instanța conchide că este necesar a modifica cuantumul pensiei de întreținere încasat de la 900 lei lunar la 2500 lei lunar.

Din aceste considerente, instanța apreciază că suma de 2 500 lei, plătibilă lunar, pentru întreținerea copilului minor *****, este una echitabilă.

În acest sens, este lesne de evidențiat că obligaţia legală de întreținerea copiilor, instituită în contul părinţilor, urmăreşte scopul legitim de asigurare a unui suport material suficient dezvoltării armonioase a copiilor în cazul în care părinţii acestora s-au separat. Totuși, instanţa ţine să accentueze că obligaţia de întreţinere a unui minor nu presupune doar realizarea unor anumite cheltuieli băneşti lunare. Această obligaţie generică (de întreţinere), pe lîngă obligaţia de suportare a unor cheltuieli lunare, implică o mulțime de alte obligaţii şi activităţi subsecvente, care a priori nu pot fi enumerate exhaustiv. Indubitabil, aceste subobligaţii şi activităţi implică timp, efort fizic şi psihic. Dacă în timpul căsătoriei şi convieţuirii comune, aceste obligaţii pot fi repartizate echitabil între soţi, atunci în cazul desfacerii căsătoriei şi lipsei convieţuirii comune, aceste obligaţii revin soţului cu care copilul domiciliază după desfacerea căsătoriei.

Instanța remarcă că prin prisma legislației interne și a tratatelor internaționale, părinții sânt obligați să asigure copilului un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială, să creeze condiții de viață necesare dezvoltării copilului. Totodată, este de menționat că, ambii părinți sunt obligați să contribuie la întreținerea copilului în egală măsură.

Sintetizînd, instanța reiterează că pentru un copil minor în vârstă de 12 ani, suma 2 500 lei lunar cu titlu de pensie de întreținere nu este disproporţionată cu scopul urmărit și nu lezează în mod arbitrar şi inechitabil drepturile şi obligaţiile pârâtului, atîta timp cît de partea sa, reclamanta, cu siguranță, urmează să suporte cheltuieli pentru îngrijirea copilului semnificativ mai mari.

Totodată, instanța apreciază că cuantumul pensiei de întreținere solicitat de reclamantă în mărime de 3500 lei lunar, urmează a fi diminuat, întrucât părinții au sarcini și obligații egale.

Totuși, la acest aspect este lesne de evidențiat că această obligație legală, instituită în contul părinților, urmărește scopul legitim de asigurare a unui suport material suficient dezvoltării armonioase a copiilor în cazul în care părinții locuiesc separat.

Conform art. 99 alin. (1) din Codul familiei, instanța judecătorească este în drept să hotărască încasarea pensiei de întreținere de la data depunerii cererii, instanța de judecată decide că pensia de întreținere urmează a fi încasată în mărimea modificată de la data depunerii cererii, până la schimbarea situației materiale și/sau familiale ale părților, însă nu mai târziu de majoratul copilului.

În partea ce ține de compensarea cheltuielilor de judecată.

Conform art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În speță, reprezentantul reclamantei, avocatul Boris Dariev a solicitat compensarea din contul pârâtului cheltuielile de judecată suportate, pentru asistență juridică, în sumă de 5000,00 lei, taxa de stat în mărime de 450 lei și taxa de timbru în mărime de 200 lei.

În conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În același context, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul „Taxa de timbru (...) și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul" din teza a doua a art. 84 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

Conform anexei nr. 1 la Legea taxei de stat 213 din 31 iulie 2023, pct. 1.8 pentru cererile de chemare în judecată privind stabilirea domiciliului copilului minor reclamantul urmează să achite taxa de stat în mărime de 200 lei.

Conform ordinului de încasare a numerarului nr. 49079836 din 30 iulie 2025, reclamanta la depunerea acțiunii a achitat taxa de stat în mărime de 450 lei. /f.d.2/

Prin prisma prevederii legale enunțate, instanța de judecată va dispune încasarea de la pârât în contul reclamantei cuantumul taxei de stat prevăzut de lege în mărime de 200 lei (pentru pretenția privind stabilirea domiciliului copilului minor), iar în privința excedentului achitat de reclamantă, instanța explică dreptul acesteia de a solicita restituirea taxei de stat achitată într-o sumă mai mare decât cea prevăzută de Lege.

Totodată, conform ordinului de încasare umerarului nr. 49079835 reclamanta la depunerea cererii în judecată achitat taxa de timbru în mărime de 200 lei. /f.d.3/ Respectiv, instanța va dispune încasare de la pârât în contul reclamantei a taxei de timbru achitate la depunerea cererii în instanța de judecată în mărime de 200 lei.

Conform art. 96 din Codul de procedură civilă, (1) Instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. (1^1) Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Soluționând cererile de restituire a cheltuielilor pentru asistență juridică acordată, instanța reține, că pornind de la practica CtEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, urmează să țină cont de complexitatea cauzei, dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea

cauzei, timpul și munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența, rezultatul obținut etc.

La caz, reclamanta Rotari Olesea a achitat pentru serviciile de asistență juridică prestate de avocatul Boris Dariev suma de 5 000,00 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria GL nr. 472341din 30 iulie 2025. /f. d. 8/

Ținând cont de complexitatea cauzei, dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, instanța ajunge la concluzia de a admite pretenția cu privire la compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică și a încasa din contul pârâtului Rotari Alexei, cheltuielile de asistență juridică în suma de 5 000,00 lei, pe care instanța le consideră reale necesare și rezonabile.

În corespundere cu art. 98 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Reclamanta, la momentul depunerii acțiunii în judecată privind modificarea pensiei de întreținere, a fost scutită prin efectul legii de la plata taxei de stat, iar pârâtul este obligat prin hotărâre judecătorească la plata pensiei de întreținere. Ca rezultat, taxa de stat urmează de încasat de la pârâtul Rotari Alexei în beneficiul statului în mărime de 1249,96 lei.

în conformitate cu art. 38 alin.(2) lit. d), 63, 74, 76, 110 Codul familiei, art. 82, 94, 96, 98, 236 – 241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Rotari Olesea împotriva pârâtului Rotari Alexei, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență socială Centru-Est, Structura teritorială de asistență socială Orhei privind determinarea domiciliului copilului minor, modificarea cuantumului pensiei de întreținere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se stabilește domiciliul copilului minor *****, născută la *****, cod personal *****, la domiciliul mamei sale, Rotari Olesea, născută la *****, cod personal *****.

Se modifică cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor *****, născută la *****, cod personal *****, încasată prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul central, din 03 august 2016 și se încasează de la Rotari Alexei, născut la *****, cod personal *****, domiciliat în r-nul ***** în beneficiul lui Rotari Olesea, născută la *****, cod personal *****, domiciliată în r-nul *****, pensie pentru întreținerea copilului minor *****, născută la *****, cod personal *****, în mărime de câte 2 500 (două mii cinci sute) lei lunar, începînd cu data adresării cererii de chemare în judecată din data de 1 iulie 2025, pînă la împlinirea vârstei majoratului de către copil.

În rest, pretenția privind modificarea pensiei de întreținere în mărimea excedentă se respinge ca neîntemeiată.

În partea dispunerii încasării pensiei de întreținere pentru copilul minor, hotărârea este susceptibilă de executare imediată.

Se încasează de la Rotari Alexei, născut la *****, cod personal ***** domiciliat în r-nul ***** în beneficiul lui Rotari Olesea, născută la *****, cod personal *****, domiciliată în r-nul *****, cheltuielile de judecată ce constau din taxa de timbru în mărime de 200, 00 (două sute, 00) lei, taxa de stat în mărime de 200, 00 (două sute, 00) lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 000 (cinci mii) lei.

Se încasează de la Rotari Alexei, născut la *****, cod personal *****, domiciliat în r-nul ***** în beneficiul statului, taxa de stat în sumă de 1 249,96 lei (una mie două sute patruzeci și nouă,96) lei.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Nord, prin intermediul Judecătoriei Orhei, în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Președintele ședinței, judecătorul Cristina TROIANOVSCHI

Copia corespunde originalului Cristina TROIANOVSCHI